

Eesti elanikkonna teadlikkus LIFE programmist

Üle-eestiline elanikkonna küsitlus,
2023

TURU-
UURINGUTE
AS

Sissejuhatus

- **Eesmärk**

- Uuringu eesmärgiks oli kaardistada elanike teadlikkus LIFE programmist ning looduse- ja keskkonnavalastest projektidest Eestis.

- **Sihtrühm ja valim**

- Uuringu sihtrühmaks on Eesti elanikud vanuses 18a. ja vanemad. Kokku vastas küsitlusele 1006 inimest.
- Valim on esinduslik Eesti regioonide, asulatüübi, vastaja soo, vanuserühma ja rahvuse suhtes.

- **Läbiviimine**

- Küsitlus viidi läbi 21-29. septembrini 2023 veebi teel (Turu-uuringute AS online paneel).

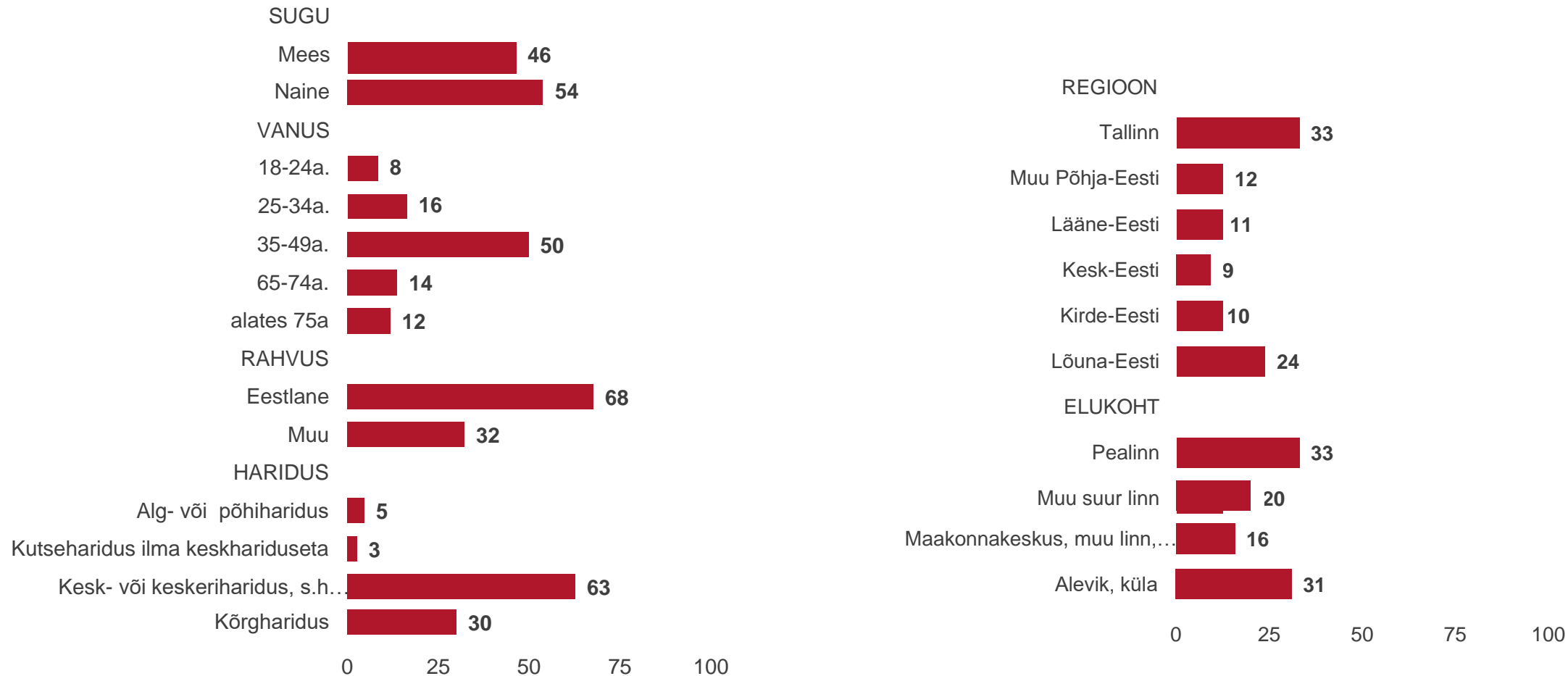
- **Tellija**

- Tulemuste omandiõigus kuulub tellijale. Uuringu tellijaks on Kliimaministerium.

- **Veapiirid**

Tulemuste laiendamisel üldkogumile (15-aastased ja vanemad elanikud) tekkida võiva maksimaalse valimivea suurus jääb 95%-lisel usaldusnivool 2,8% piiresse (väiksemate gruppide, nt vanuserühmad, vaatlemisel võib viga olla suurem).

Vastajate profiil, % n=1006

KOKKUVÕTE

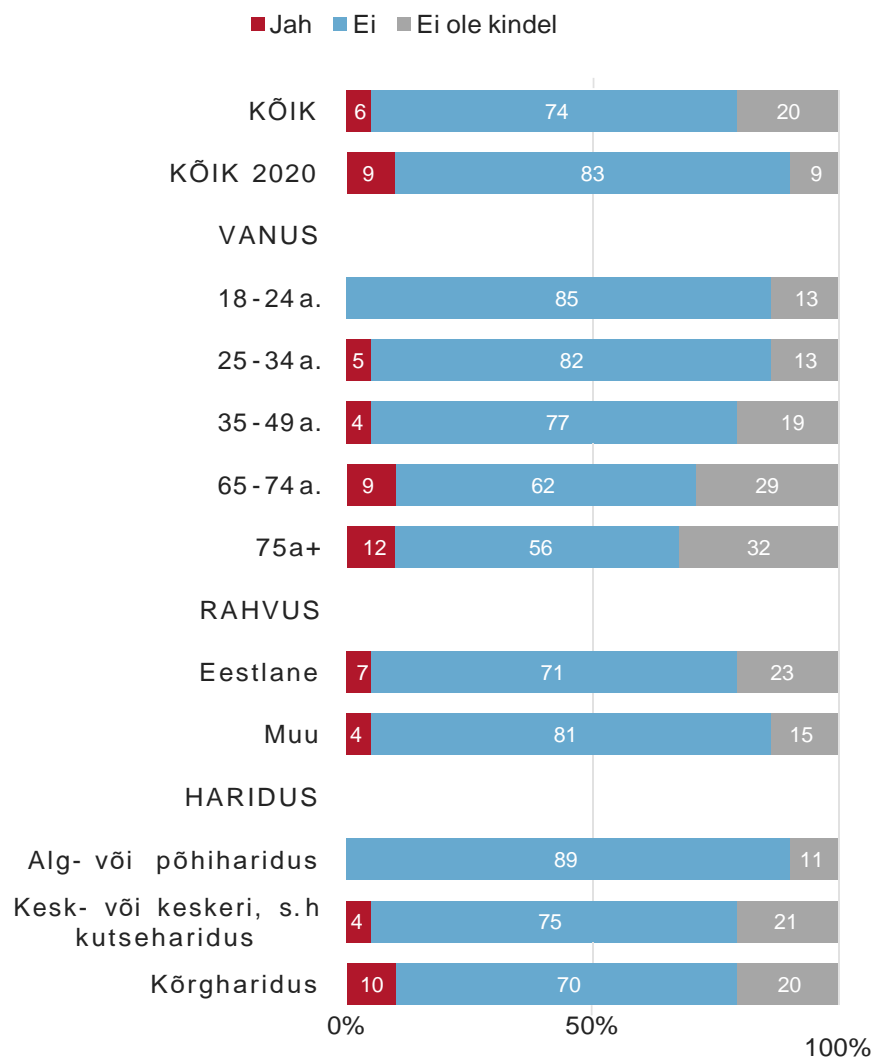
- LIFE programmi teadlikkus elanikkonna seas aastal 2023 on 6%. **Võrreldes aastaga 2020 elanike teadlikkus statistiliselt muutunud ei ole**, tookord oli see 9%. Peale seletuse lisamist väitis end programmi teadvat 9%, samuti kui ka eelmise uuringu ajal.
- Kui eelmise uuringu ajal oli 19% vastajatest looduse ja keskkonnateemadest väga huvitatud, siis nüüd on neid 10%. Üsna huvitatud on loodusteemadest 43% vastajatest. Neutraalsed loodusteemade suhtes on üle kolmandiku (37%) ja huvi puudub 9 protsendil elanikest. Seega võib öelda, et **huvi loodusteemade vastu on hetkel veidi langenud**.
- **Looduse ja keskkonnavalastest projektidest** on sel aastal kõige tuntumad hoonete renoveerimine (47%) ja lendoravate elupaikade säilitamine (46%). Järgnevad linnade elurikkuse suurendamine, võõrliikide tõrje ning soode taastamine. Kõige vähem teatakse looduspõhiste sadeveesüsteemide rajamist Viimsi vallas (3%). Võrreldes eelmise uuringuga on tuntus suurenenud ühel projektil, milleks on võõrliikide tõrje. Ülejäänud projektide tuntus on samal tasemel ning ühel projektil on see langenud – väärtuslike kudealade taastamine ja kaitse Emajõe vanajõgedes.
- Kõige sagedamini seostatakse LIFE programmiga järgmisi projekte: Erra jõe puhastamine (31%), “Linnalehmad” (26%) ja soode taastamine/kaitse (26%). Üldiselt on projektide LIFE programmiga seostamine madalavõitu, jäädes alla kolmandiku vastanutest. Siiski näeme, **võrreldes eelmise uuringuga tulemuse paranemist kuue projekti puhul** ning kahe projekti osas on tulemus samal tasemel. Kõige enam on paranenud elanike teadlikkus LIFE programmist Erra jõe puhastamise projekti puhul.
- Loodusprojektide rahastuse võimaluste vastu tunneb huvi või on kuulnud teiste huvist 9% ning võiks tulevikus huvi tunda 27% elanikest. **Võrreldes eelmise uuringuga on potentsiaalsete huviliste osakaal suurenenud** kuue protsendipunkti võrra (viimati oli see kokku 32%).
- Kogu elanikkonna seas on LIFE programmiga seotud **üritustel osalemine** küllaltki vähene – vaid 4% on osalenud talgutel ning 4% näitustel. Infopäevadel ja matkadel on käinud vaid 1% elanikest. LIFE programmist teadlike vastajate seas on osalusprotsendid kõrgemad.
- Elanikest 85% väitis, et pole hetkel kursis LIFE programmi infoallikatega, kuid **otsiks vajadusel infot internetist** näiteks Google otsingusüsteemi abiga. Ülejäänutest suurim osa pöördus kas keskkonnaministeeriumi või uue nimega kliimaministeeriumi poole (vast. 10% ja 5%). Keskkonnainvesteeringute keskusesse pöördus 8% vastanutest.
- Seni on infot LIFE programmi kohta kõige sagedamini saadud **meediast, sotsiaalmeediast ja LIFE programmi kodulehelt**. Edaspidi oodatakse infot samuti eelkõige samadest infokanalitest.

JÄRELDUSED

- Teadlikkus LIFE programmist viimase kahe aasta jooksul muutunud ei ole. See on jätkuvalt kõrgem üle 65 aastaste ja kõrgharitud inimeste hulgas. Vähem on teemaga kursis lisaks noortele ka muude rahvuste esindajad, madalama haridusega, tallinlased või loodusteemadest mittehuvitatud inimesed. Seega võib öelda, et kommunikatsioon on hetkel jõudnud eelkõige vanemate ja kõrgharitud inimesteni, kuid paljude teiste gruppideni see otseselt jõudnud ei ole.
- Probleemiks on üldise huvitatuse kerge langus ühiskonnas looduse ja keskkonnateemade suhtes. Tõenäoliselt on viimaste aastate järjestikused kriisid muutnud elanike tähelepanu fookust ja nad tunnistavad oma huvi mõningast langust.
- Positiivsena selgus uuringust, et LIFE programmi seostamine konkreetsete loodusteemaliste projektidega on suurenenud. Kõige enam on paranenud teadlikkus LIFE programmist Erra jõe puhastamise projekti puhul. Keskmisest enam oskavad erinevaid projekte LIFE programmiga seostada taas vanemad inimesed, need, kes on loodusteemadest väga huvitatud ning LIFE programmist teadlikud vastajad.
- Samal ajal nägime, et ka huvitatus loodusprojektide rahastuse hankimise vastu on mõnevõrra suurenenud. Suurem huvi on rahastuse vastu kõrgharidusega inimeste seas ja piirkonniti Lääne-Eestis. Oodatult on suuremad huvilised ka LIFE programmist teadlikud ja loodusteemadest (väga) huvitatud vastajad. Potentsiaalselt võiksid edaspidi projektide rahastamise vastu suuremat huvi tunda ka Kirde Eesti elanikud. Seega saab ka neid tegureid edasiste kommunikatsiooniplaanide juures arvestada.
- Senised peamised kommunikatsioonikanalid on olnud üldiselt sobilikud, kuid lisaks neile võib mõelda ka uutele võimalustele, mida tavainimesed ei oska nimetada ega välja pakkuda.

Teadlikkus LIFE programmist

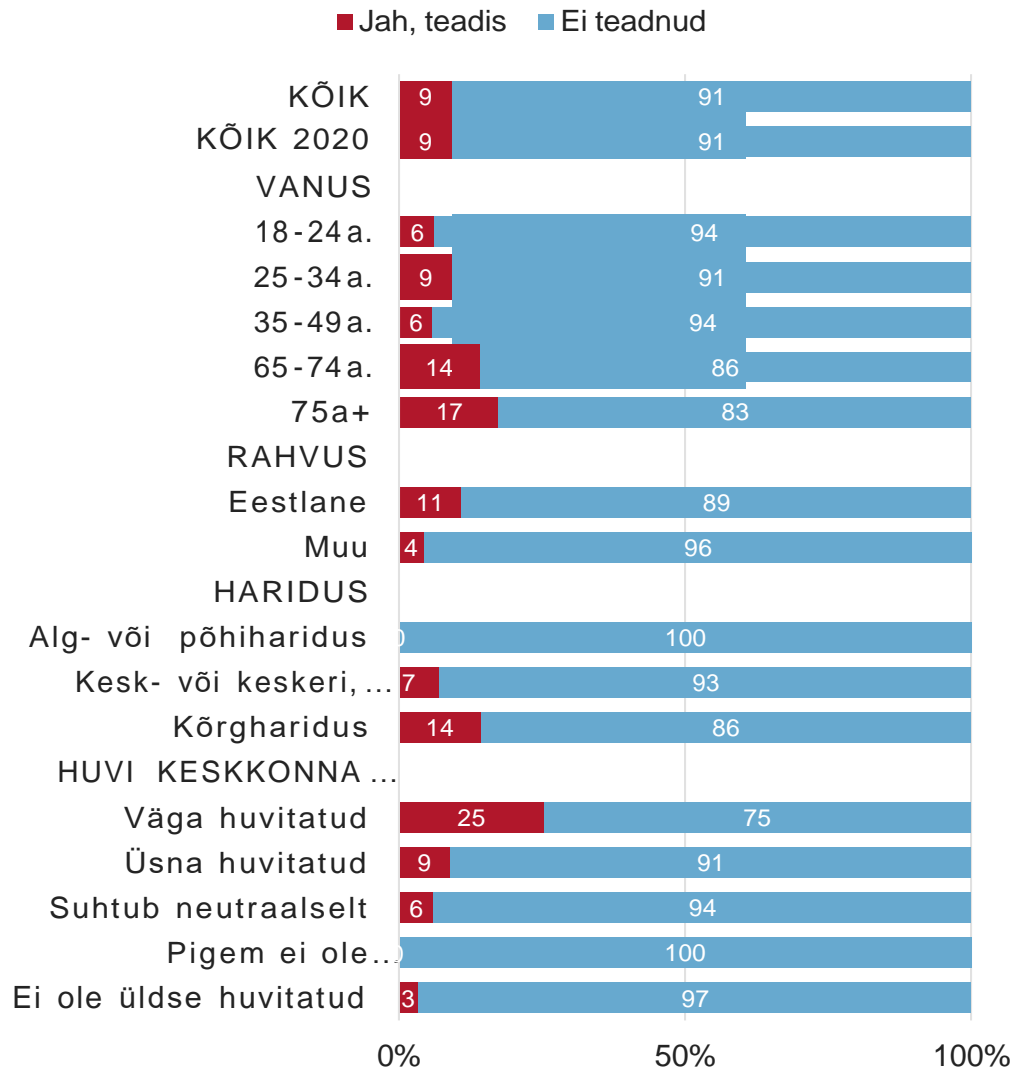
Kas te olete kuulnud LIFE- programmist? N=kõik vastajad, %

- LIFE programmi teadlikkus elanikkonna seas on vastajate endi sõnul 6%. Vastajatele näidati selle küsimuse juures abistava materjalina LIFE-programmi logo. Viiendik elanikest on kahtleval positsioonil ja 74% programmist kuulnud ei ole.
- Võrreldes aastaga 2020 elanike teadlikkus muutunud ei ole – väike tulemuse langus jääb uuringu statistilise vea piiridesse.
- Võrreldes teiste elanikkonna gruppidega on teadlikkus programmist kõrgem üle 65 aastaste hulgas, kõige väiksem on see aga noorte seas (2%).
- 19% nendest, kes on väga huvitatud loodus- ja keskkonnateemadest, on programmist kuulnud. Eelmisel aastal oli vastav näitaja 15%, ka siin ei ole muutus statistiliselt oluline.
- Programmist on vähem kuulnud lisaks noortele ka muude rahvuste esindajad, madalama haridusega, tallinlased ja loodusteemadest mitte huvitatud inimesed. Kõige enam on teemaga kursis kõrgharidusega vastajad.
- Kahtlejaid on keskmisest sagedamini vanemates vanuserühmades.

Kontrollküsimus: teadlikkus LIFE programmist

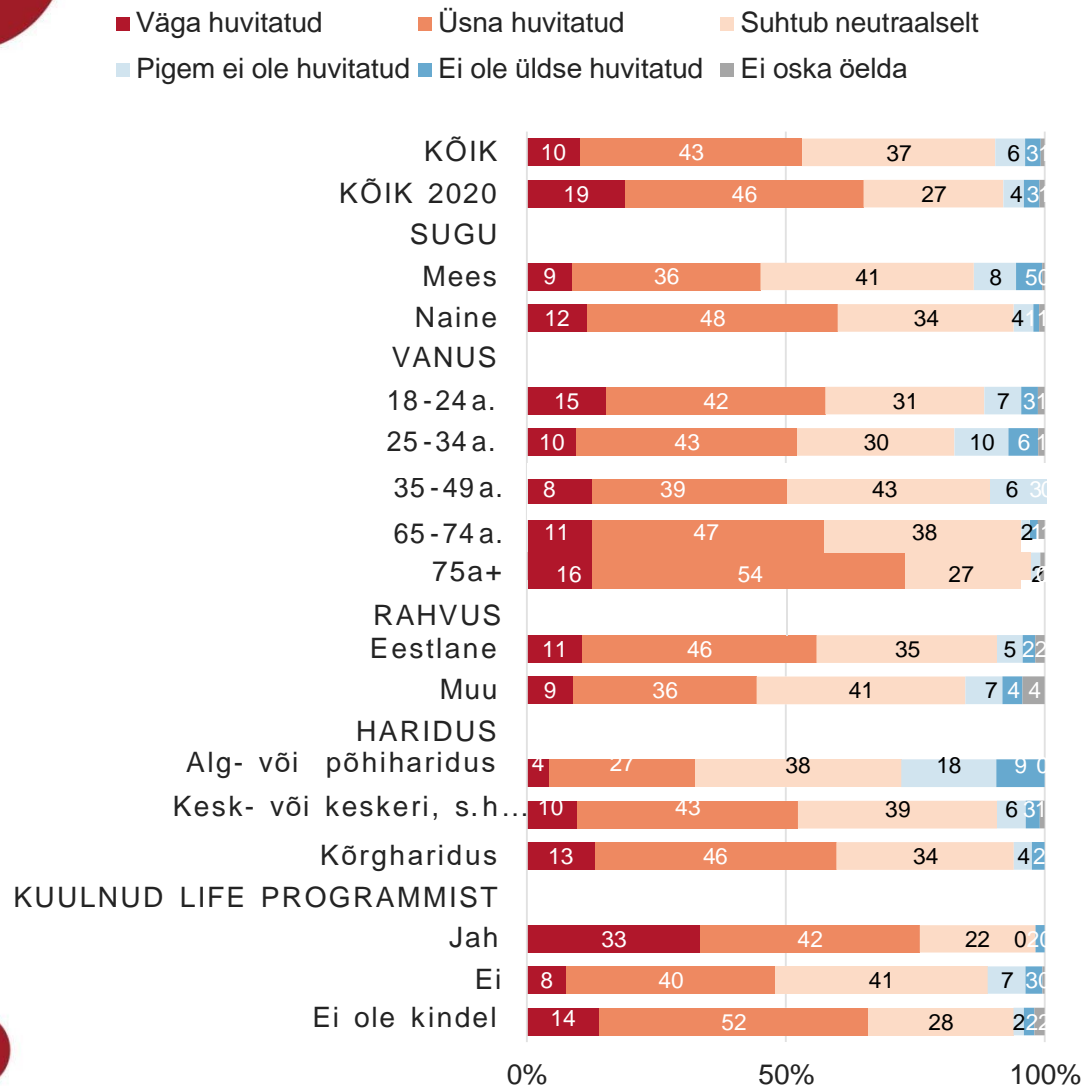
Kas olete teadlik, et LIFE on toetusprogramm, mis rahastab looduse- ja keskkonnaalaseid projekte? N=kõik vastajad

- Kolmanda küsimusena seletasime vastajale lahti, mida LIFE programm tähendab. Seda võib käsitleda kontrollküsimusena.
- Programmi tähendust väitis end teadvat nüüd 9%, samuti kui ka eelmise uuringu ajal. Kuna siin puudus vastusevariant „ei ole kindel”, siis grupeerusid need vastused variandi „ei teadnud“ alla.
- Näeme, et ka siin on teadlikkus keskmisest suurem vanemate inimeste, eestlaste või kõrgharidusega vastajate seas. Oodatult on programmiga kõige enam kursis keskkonnateemadest väga huvitatud inimesed.
- Erinevates Eesti piirkondades erisust ei selgunud.

Huvi looduse ja keskkonnaalaste teemade vastu

Kuivõrd huvitatud olete looduse ja keskkonnaalastest teemadest? N= kõik vastajad

Kui eelmise uuringu ajal oli viiendik vastajatest loodusest ja keskkonnateemadest oma sõnul **väga huvitatud, siis nüüd on neid 10%**. Samaselt eelmisele uuringule eristuvad siin kõige eakamad (üle 75-aastased), need, kellel on kõrgharidus ja LIFE-programmist teadlikud vastajad. Lisaks joonisel kuvatule on väga huvitatud ka keskastme juhid (23%), õpilased ja üliõpilased (29%).

Üsna huvitatud on loodusteemadest 43% vastajatest. Nende hulgas on keskmisest enam kõrgharidusega inimesi, naisi ja vanima vanuserühma esindajaid.

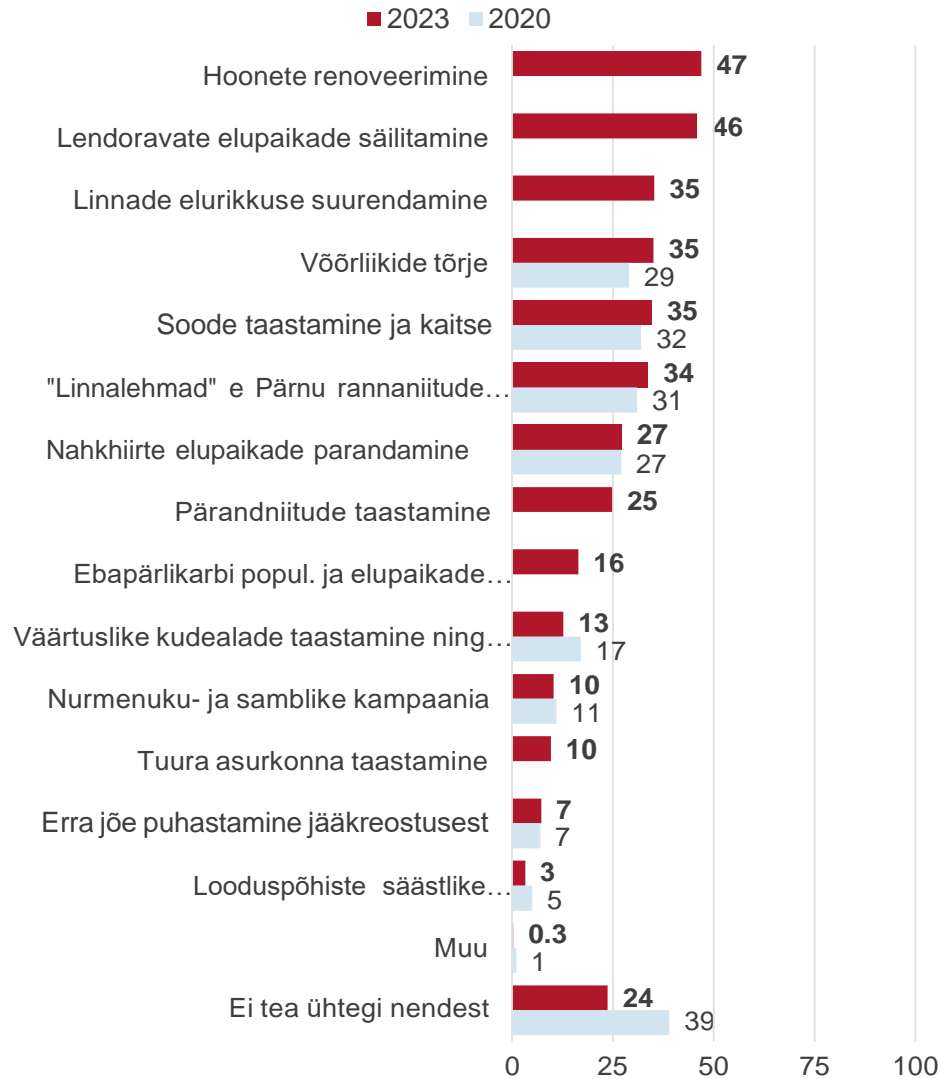
Neutraalsed loodusteemade suhtes on üle kolmandiku (37%) täisealistest elanikest. Neutraalseid on kõige enam vanuserühmas 35-49a. Lisaks näeme neid keskmisest enam ka oskustöölise ametikohal töötavate inimeste seas.

Neid, kes enda sõnul ei ole loodusteemadest huvitatud, on elanikkonna seas 9%. Keskmisest sagedamini näeme siin vastajagrupis muude rahvuste esindajaid, madalama haridusega inimesi või tippjuhte/ettevõtjaid.

Seega on näha loodusteemade suhtes seekord üldise huvitatuse langust.

Looduse ja keskkonnavalaste projektide tuntus, n= kõik vastajad, %

Milliseid looduse ja keskkonnavalasteid projekte Te teate? VALIKVASTUSED ETTEANTUD LOETELUST

- Looduse ja keskkonnavalastest projektidest on sel aastal kõige tuntumad hoonete renoveerimine (47%) ja lendoravate elupaikade säilitamine (46%).
- Järgnevad linnade elurikkuse suurendamine, võõrliikide tõrje ning soode taastamine. Kõige vähem teatakse looduspõhiste sadeveesüsteemide rajamist Viimsi vallas (3%).
- Võrreldes eelmise uuringuga on tuntus suurenenud ühel projektil, milleks on võõrliikide tõrje. Ülejäänud projektide tuntus on samal tasemel ning ühel projektil on see ka langenud – väärtuslike kudealade taastamine ja kaitse Emajõe vanajõgedes.
- Looduse ja keskkonnateemadest huvitatud vastajad teavad pea kõiki projekte muude vastajatega võrreldes oluliselt paremini (vt. andmetabelid).
- Samuti on enamasti teadlikumad kaks vanemat vanuserühma, eestlased või kõrgharidusega vastajad. Piirkondadest eristub Lõuna-Eesti, kus teatakse kaheksat projekti keskmisest tulemustest paremini.
- Maapiirkonnas elavad inimesed teavad pea kõiki projekte paremini kui linnainimesed.

Projektide seostamine LIFE programmiga

Kas teate, kas need projektid on viidud ellu või viiakse ellu LIFE-programmi raames? N= teab projekti, %

- Vastajale kuvati vaid need projektid, mida ta teadis eelmise küsimuse põhjal.
- Nimetatud projektidest reastus esimeseks sadeveesüsteemide rajamine Viimsi valda, kuid antud projektile on analüüsiks liialt vähe vastajaid. Tõenäoliselt on projekti tuntus küllaltki suur, kuid täpset numbrit välja tuua ei ole siin võimalik.
- Kõige sagedamini seostatakse LIFE programmiga järgmisi projekte: Erra jõe puhastamine (31%), "Linnalehmad" (26%) ja soode taastamine/kaitse (26%). Siiski on ka nende projektide puhul programmiga seostamine madalavõitu, jäädes alla kolmandiku vastanutest. Rohkem on kahtleval positsioonil olevaid vastajaid või siis neid, kes vastasid küsimusele eitavalt.

* = vastajate arv üldistusteks ebapiisav

Projektide seostamine LIFE programmiga, N= teab projekti, %

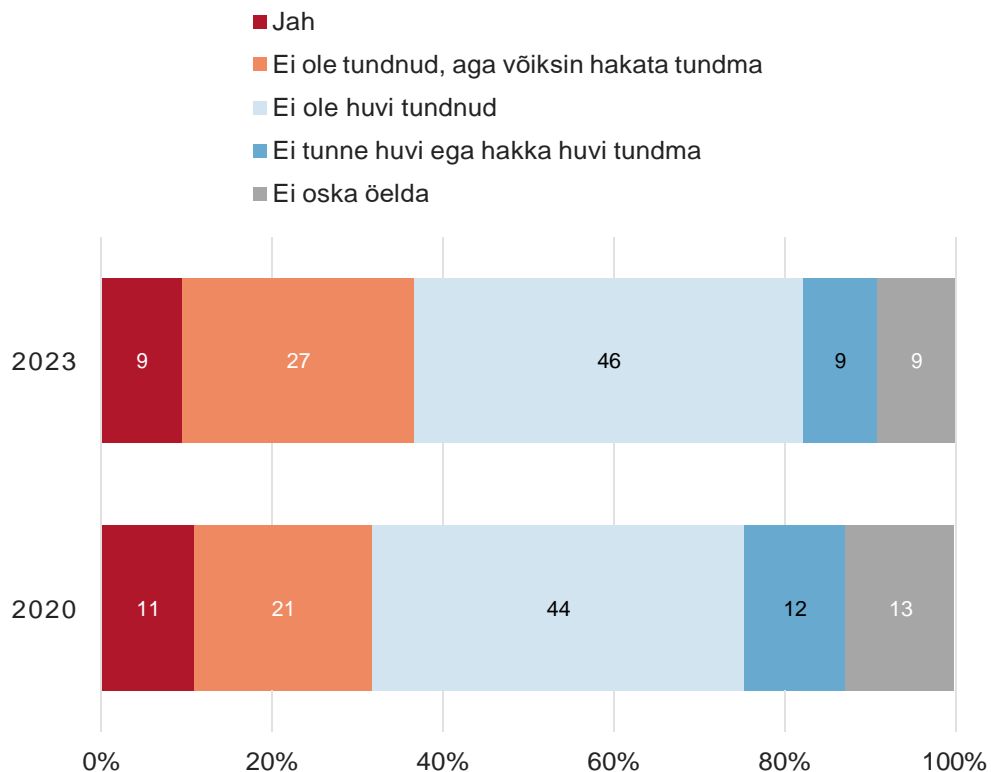
Muutus võrreldes eelmise uuringuga

- Võrreldes eelmise uuringuga näeme tulemuse paranemist kuue projekti puhul ning vaid kahe projekti osas on tulemus samal tasemel. Seega võib öelda, et kommunikatsioon on paranenud ning LIFE programmi seostamine erinevate projektidega on sagenenud.
- Kõige enam on paranenud elanike teadlikkus LIFE programmist Erra jõe puhastamise projekti puhul.
- Keskmisest enam oskavad erinevaid projekte LIFE programmiga seostada taas vanemad inimesed, need, kes on loodusteemadest väga huvitatud ning loomulikult ka LIFE programmist teadlikud vastajad.
- Nooremate inimeste seas näeme siiski jätkuvalt keskmisest madalamat teadlikkust.

Huvi loodusprojektide rahastuse vastu, n= kõik vastajad, %

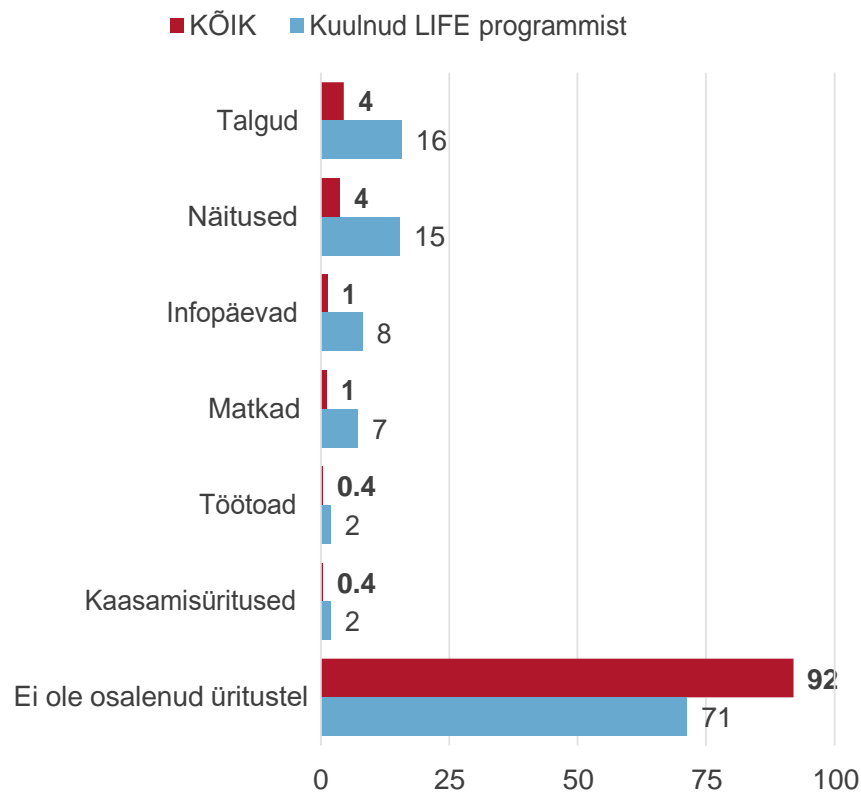
Kas tunnete ise huvi või olete kuulnud, et keegi teie organisatsioonist või tutvuskonnast tunneb huvi, millised on võimalused saada rahastust loodus- ja keskkonnaprojektide elluviimiseks?

- Loodusprojektide rahastuse vastu tunneb huvi 9% ning võiks tulevikus huvi tunda 27% elanikest. Huvi pole tundnud 46% ja ka tulevikus ei tunne tõenäoliselt huvi 9% vastanutest.
- Võrreldes eelmise uuringuga on potentsiaalsete huviliste osakaal suurenenud kuue protsendipunkti võrra. Praegu huvi tundjate osakaal on jäänud samaks.
- Seega võib öelda, et huvitatus loodusprojektide rahastuse hankimise vastu on võrreldes eelmise uuringuga mõnevõrra suurenenud.
- Suurem huvi on rahastuse vastu kõrgharidusega inimeste seas (15%) ja piirkonniti Lääne-Eestis (18%).
- Oodatult on suuremad huvilised ka LIFE programmist teadlikud ja loodusteemadest (väga) huvitatud vastajad. Lisaks näeme suuremat huvitatust loodusprojektide rahastamisvõimaluste vastu töötavate pensionäride ja tippspetsialistide seas.
- Potentsiaalselt võiksid edaspidi projektide rahastamise vastu suuremat huvi tunda Kirde Eesti elanikud (39%).

Osalemine üritustel, %

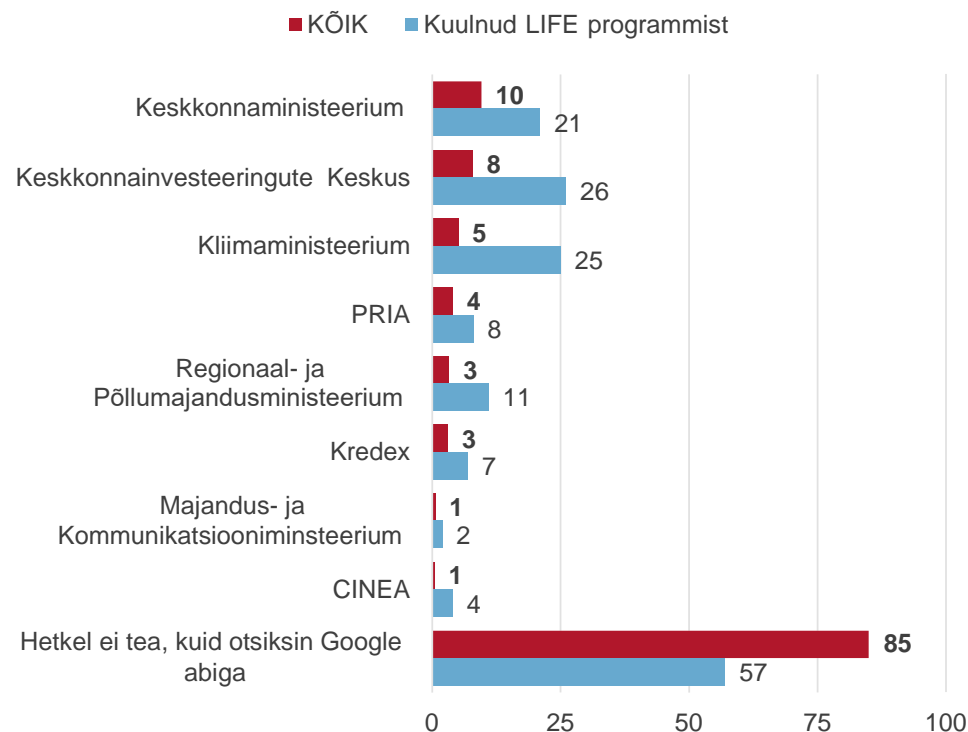
Kas olete osalenud mõnel LIFE programmiga seotud üritusel?

- Kogu elanikkonna seas on LIFE programmiga seotud üritustel osalemine küllaltki vähene – vaid 4% on osalenud talgutel ning samuti 4% näitustel. Infopäevadel ja matkadel on käinud vaid 1% elanikest.
- LIFE programmiga tuttavate vastajate seas on osalusprotsendid kõrgemad – talgutel ja näitustel on käinud neist vastavalt 16% ja 15%, infopäevadel 8% ja matkadel 7%. Vähesed vastajad on osalenud ka töötubades ja kaasamisüritustel.
- Ka siin näeme töötavad pensionäre teistest veidi aktiivsematena.
- Võimalik, et üritustel on ka käidud, kuid neid ei osata seostada LIFE programmiga.

Teadlikkus infoallikatest, n= kõik vastajad, %

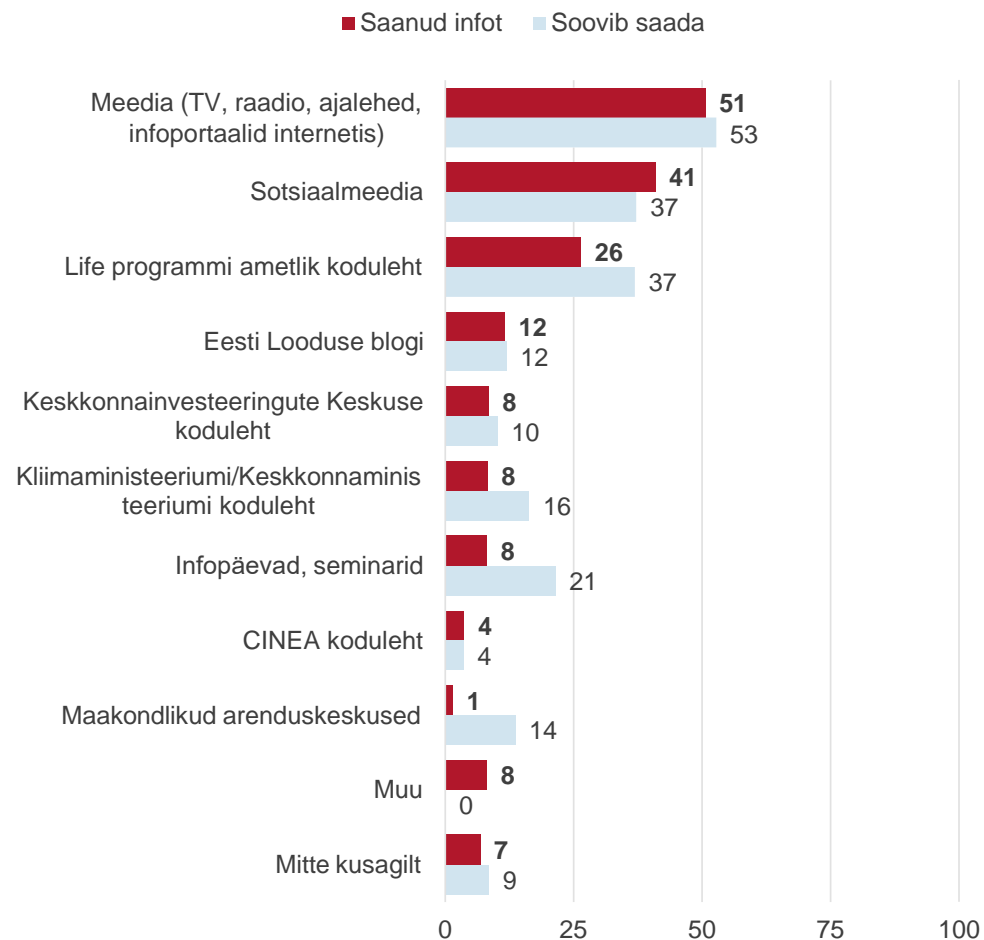
Kas teate, kuhu pöörduda, et saada rohkem informatsiooni LIFE programmist?

- Elanikest 85% väitis, et pole hetkel kursis LIFE programmi infoallikatega, kuid otsiks vajadusel infot internetist näiteks Google otsingusüsteemi abiga.
- Ülejäänutest suurim osa pöörduks kas keskkonnaministeeriumi või uue nimega kliimaministeeriumi poole (vast. 10% ja 5%). Keskkonnainvesteeringute keskusesse pöörduks 8% vastanutest.
- Majandus-ja kommunikatsiooniministeeriumi ja CINEA-d teati nimetada vaid 1 protsendi vastanute poolt.
- LIFE programmist teadlike elanike esikolmik infoallikate osas on järgnev: KIK – 26%, kliimaministeerium 25% ja keskkonnaministeerium 21%.
- Samuti pöörduksid esmalt KIK-i poole loodusteemadest väga huvitatud vastajad.

Senised ja eelistatud infokanalid, n= kõik vastajad, %

Kust te olete saanud infot LIFE programmi kohta? Kust te sooviksite edaspidi saada infot LIFE programmi kohta?

- Seni on infot LIFE programmi kohta kõige sagedamini saadud meediast, sotsiaalmeediast ja LIFE programmi kodulehelt.
- Edaspidi oodatakse seda samuti meediast, teisena võrdse tulemusega LIFE kodulehelt ja sotsiaalmeediast.
- LIFE programmist teadlikud vastajad on saanud infot sagedamini järgmistest allikatest: meedia (51%), sotsiaalmeedia (41%) ja Life programmi koduleht (26%).
- LIFE programmist teadlike vastajate peamised eelistused on järgmised:
 - Meedia (53%)
 - LIFE programmi kodulehekülg (37%)
 - Sotsiaalmeedia (37%)
 - Infopäevad, seminarid (21%)

Küsimustik ja aruanne: Karin Reivart
Veebiküsitluse haldamine: Kristel Merusk
Programmeerimine ja andmetöötlus: Reijo Pohl
Tellija kontaktisik: Triin Kommer

Pärnu mnt. 102A, 11312 Tallinn
Tel: +(372) 585 29 700

www.turu-uuringute.eu

Uuringut on rahastatud projektist "Awareness raising & application quality improvement of the LIFE program in Estonia 2", mida rahastatakse Euroopa Liidu liikmesriikide keskkonnaprojektide kaasrahastamise programmist LIFE. Euroopa Komisjon ega abiandvad asutused ei vastuta uuringus oleva informatsiooni õigsuse ja kasutamise eest.